

KORTE BERICHTEN

BOEKEN

Wych Elm, over een bijzondere Schotse iep
Bomen in België. Revisited. Een fraai uitgevoerde heruitgave

AGENDA

Zaterdag 27 november 2010: Najaarsbijeenkomst te Wageningen

Zaterdag 15 januari 2011: Sortimentsdag in Leersum: PPO, Eurotrials entakkenquiz!

WYCH·ELM

Wych Elm, over een bijzondere Schotse iep

Toen wij bezig waren met ons iepenboek kregen we meer dan eens de verbaasde vraag: “Waarom een héél boek over één boom? Er zijn toch zo véél mooie bomen?” Ik had dan de neiging om terug te vragen: “Waarom een héél boek over Vincent van Gogh? Er zijn toch zo véél goede schilders?” Maar zo’n antwoord bedenken je altijd te laat. Inmiddels is het nog veel erger geworden: er is een twééde boek over de iep verschenen, ook een pracht van een uitgave, van de Royal Botanic Garden in Edinburgh, onder de redactie van de iepenkenner Max Coleman. Het concentreert zich op Schotland en op de Bergiep, de ‘wych elm’ of ‘Scotch elm’. In allerlei delen van Schotland komt de Bergiep nog geregeld voor, het is een echt Schotse boom.

De aanleiding voor de uitgave was dat de oude Iep in de Botanische Tuin in 2003 ziek geworden was en geveld moest worden. Daarvan werd een project gemaakt: aan allerlei, vooral Schotse ambachtslieden werd gevraagd iets te doen met het hout van deze boom. Van de prachtige werkstukken

die daaruit voortgekomen zijn wordt in het laatste deel van het boek met woord, beeld en portret verslag uitgebracht. Daarnaast zijn er allerlei ‘wych elm community projects’ gestart, veelal met kinderen, ook om deze Schotse boom meer onder de aandacht te brengen. (Als botanische tuin moet je tegenwoordig van alles bedenken om je bestaan te rechtvaardigen, en daar zijn ze bij RBGE goed in. Ze hebben ook een uitgeverij met een groot fonds aan boeken en andere publicaties.) Een en ander heeft een mooi iepenboek opgeleverd met prachtige grote foto’s, met twee voorwoorden, veel gedichten en informatie over iepen in het oude Schotland, over gebruik en ‘plantlore’, veel over geneeskracht (zelfs tegen psoriasis!) en over gebruik van het hout. Met een mooi woord noemen we dat ‘etnobotanie’.

Uiteraard komt meteen de vraag op: dupliceren de twee boeken elkaar? Het antwoord is: nauwelijks. (Al die boeken over Vincent van Gogh zijn ook allemaal verschillend). De focus op Bergiep en Schotland geeft meteen al een onderscheid. In het Schotse boek worden verder allerlei zaken alleen aangestipt die bij ons breeduit en gedocumenteerd

behandeld zijn. De mooie en degelijke hoofdstukken over korstmossen en fungi overlappen marginaal met hun Nederlandse analogen. De verhalen uit de Keltische wereld zijn uniek. Aan een boom als de ‘Braham elm’ (7 m omtrek, Google) kunnen wij niet tippen. Het boek attendeert op aardige websites als Elm Map. Het hoofdstuk over de ziekten is minder. Bij hun plan om door natuurlijke selectie resistente iepen te krijgen, zetten wij wel vraagtekens. De boeken vullen elkaar aan, ze zijn elkaars complement, niet concurrent, en waar ze elkaar eens tegenspreken, zoals over de geschiktheid van iepenhout voor beeldhouwwerk, wordt het pas echt spannend. Uit de foto’s blijkt dat men in Schotland de kromme en breed vertakte bomen het mooist en karakteristiekst vindt. Dat hout zal wel eens lastig zijn. Kortom, een cadeau dat een iepenliefhebber zichzelf graag zal geven.

Max Coleman (ed.): *Wych Elm*, 2009. Edinburgh. 148 p. £ 20.

Meer informatie door googlen op RBGE of op ISBN 978-1-906129-25-5.